

Underskrevne tegner herved Abonnent paa »Føroya Social-Demokrat« for Juni Maaaned og Juli Kvartal.

Navn _____
Stilling _____
Bopæl _____

Revolutionen i Østen.

Af Knud Korst.

I. Nationalisterne og Industrien.

Har man ikke før vidst, hvor svækket England og de andre europæiske Stormagter er gaaet ud af den store Krig, kan man ikke undgå at vide det nu, ingen i Verden kan jo mere være uvidende om, hvad Magterne faktisk maa lade sig byde af Kineserne. Før Krigen skulde nogen Mand af farvet Race have været at kræne britiske Interesser noget Steds paa Jordkloden, om end han boede paa det mest afsides Sted, han vilde dog være blevet ramt af Englands pansrede Nave.

Nu maa Europæerne finde sig i, at den farvede Mand i Østen behandler ham som Ligemand. Det berømte Skilt i Shanghai, hvorpaa der staar »Ingen Adgang for Hunde og Kinesere«, er i Dag fjernet og i Morgen maa ske erstattet af et andet med Paaskriften: »Ingen Adgang for Hunde og Engländer«.

Hvorfor sender England da ikke sin vældige Krigsflåde til Østen og knuser de opsatsige? Simpelt hen fordi England ikke kan knuse dem. For det første fordi Europa siden Verdenskrigen har tabt Føreskabet i Verdenspolitiken. Initiativet og Føreskabet er gledet over paa andre, navnlig Rusland, Amerika og Japan; af disse tre Magter gaar i hvert Fald Rusland og Japan direkte mod den europæiske Imperialisme, den første aabenlyst, den anden fordekt, og Amerika vil græde tørre Tårer, Anseelse. I en saadan Situation kan Europa ikke have nogen Slagkraft i Østen.

Men desuden: hvad kunde et vældigt militært Togt til Østen hjælpe Europa. Man kunde maaes bombardere Shanghai og lægge en Del Kyst- og Flodbyer i Ruiner; endnu en Gang kunde England maaes faa Kina til at skælve for sin vældige Krigsmaskine. Men til hvad Nytte? Det, England til syvende og sidst søger i Østen, er jo hverken Byer i Ruiner eller skrækslagne Mongoler, men Markeder,

hvor de kan sælge deres Bomuldsvarer og Maskiner, Steder, hvor deres Købmænd kan drive Handel, og hvor deres Skibe kan faa noget at fragte.

Og netop paa dette Omraade, det økonomiske, har Udviklingen undergravet Europas Position i Østen paa det alvorligste. Her hjælper ingen militære Opbud, ingen Krigsmaskiner, ingen Bombardementer. Forudsætningen for blomstrende Handel og Skibsfart er tværtimod fredelige Tilstande.

Hver Gang Europa taber i Magt og De orientalske Folk benyttede Verdenskrigen til at frigøre sig for Europas økonomiske Indflydelse paa forskellige vigtige Omraader. Og det er denne Omstændighed, som til syvende og sidst gør det muligt for dem at optræde med saa megen Kraft mod Europa.

Allerede før Krigen var de orientalske Folk ganske vist begyndt at »vægne«, som man den Gang sagde. Men hele denne Opvægnen syntes at være uden synderlig praktisk Betydning. Den viste sig mest deri, at den intellektuelle Ungdom i Asien, Studenter, Embedsmænd, Læger, Militære og andre Borgerelementer gav sig i Lære hos Europæerne. Ved alle Europas Universiteter, Hospitaler og polytekniske Lærestalter steg Antallet af asiatiske Lærlinge Aar for Aar. Disse Folk var ivrige Nationalister, de drømte om og arbejdede med Liv og Sjæl for at gøre deres Fædreland frit og selvstyrende, jævnbyrdigt med de europæiske Nationer. Det er disse Folk, som i Dag — i hvert Fald foreløbig — fører an i den mægtige nationalistiske Bevægelse i alle Østens Lande.

Men den Gang syntes det rigtig nok ikke, at den nationalistiske Bevægelse skulde blive meget andet end ungdommelige Sværmerier. Tværtimod syntes de europæiske Magter Aar for Aar at vinde i Indflydelse og at erhverve steds flere Retigheder baade i Kina og In-

dien. De fik Koncessioner paa at bygge Jernbaner, paa Telegraflinjer og Banker, de oprettede Handelselskaber m. m., og de fik steds større Indflydelse paa selve Statsadministrationen. I Indien havde de europæiske Magter løvrigt forlængst hele Statsmyndigheden i deres Haand; de indiske Afførere hørte direkte under Departementerne i London, Haag og Paris, tildeels ogsaa Washington (Filippinerne). Men i Kina, Persien og Ægypten, der formelt var selvstændige Riger, erhvervede Europa sig mere og mere Indflydelse paa Statsforretningerne, ikke mindst ved at yde store Laan til store Renter, mod Pant i Toldindtægterne ell. a.

Af endnu større Betydning for Europa var det dog, at det Aar for Aar kunde sende Industrivarer for Milliarder af Kroner ud til de vældige Markeder i Østen, og i det hele taget uantastet af de orientalske Regeringer drive en mægtig Handel og Skibsfart derude, — alt i alt en uhyre økonomisk Virksomhed, der gav europæiske Forretningsmænd — og navnlig London — enorme Indtægter.

For de farvede Racer saa det kort sagt ud, som om de var dømt til at synke ned i steds dybere Afhængighed af Europa; de kunde paa den ene Side ikke undvære Europas Varer, ej heller dets Penge, og paa den anden Side skælvde de for dets frygtelige Krigsmaskiner.

Kun faa anede, at der allerede den Gang — i det stille — var i Færd med at gro en Kraft op i Østens Samfundsliv, som skulde komme til at sætte Skel mellem før og nu, nemlig den moderne kapitalistiske Industri, Tekniken, Stor-driften. De nationalistiske Akademikere og Bourgeoisielementer vilde aldrig have formaaet alene at frigøre deres Lande fra den europæiske Overmagt. Og den store menige Befolkning i Østen — d. v. s. Millioner og atter Millioner af Smaabødefamilier — var i Virkeligheden ganske passive; om de skulde betale deres Skatter til Engländerne eller til Mandariner og Sultaner, var dem komplet ligegyldigt. Fra dem udgik ingen Kraft, der kunde hjælpe de faatalige Nationalister i deres Frigørelseskamp mod Europæerne. Tværtimod befandt i hvert Fald de indiske Bønder sig sikkert bedre under britisk Regime, end deres Forfædre havde befundet sig under de indfødte Sultans Tyranni.

De farvede Folk havde ingen samlet Kraft at sætte op mod de fremmede. Og da der nogle Aar før Krigen udbrød Revolution i Kina, blev Resultatet da ogsaa blot i første Omgang det, at det store Rige kom i fuldstændigt politisk Opløsningsstand. Landet syntes dømt

til at splittes i mindre Riger og at blive et let Bytte for Stormagterne.

Men netop da alt syntes ude, da virkede den ny og mægtige sociale Kraft, som den moderne Storindustri havde skabt i Østen. Da denne sociale Kraft indgik Forbindelse med de ny antieuropæiske Magtfaktorer — navnlig i Rusland og Japan — vendte Udviklingen sig fuldstændig; og i Løbet af forløbende kort Tid er den sydkinesiske Bevægelse, Kantonfolkene, Nationalistpartiet, Kuo-min-Tang-Partiet — altsammen Betegnelse for den samme politiske Nydannelse — blevet den vigtigste Magtfaktor paa det asiatiske Fastland. Inden længe vil denne Bevægelse utvivlsomt have underlagt sig Storsteden af det kinesiske Rige.

I det næststørste asiatiske Land, britisk Indien, har de samme Kræfter været i Virksomhed som i Kina. Begivenhederne har her været mindre synlige og mindre omfattende end de dramatiske Begivenheder i Kina; men i Virkeligheden har den nationalistiske Bevægelse, støttende sig til den ny sociale Kraft, som Storindustrien derovre har skabt, Skridt for Skridt fortrængt den britiske Regerings Magt.

Et mere virksomt Middel i Kampen for sin økonomiske og politiske Frigørelse end netop Storindustri og moderne Teknik kunde Orientalerne ikke faa i Hænde. Thi Europas verdensomspændende Indflydelse beroede til syvende og sidst paa dets Storindustri og Eksport af Industrivarer til alle Egne af Jordkloden. I samme Øjeblik, Indien eller Kina kan forsyne sig selv eller forsyne sig andet Steds fra med saadanne Varer, som de tidligere maatte importere fra England, Tyskland, Belgien og Holland, i samme Øjeblik er Europæerne slaaet ud, ikke alene i Østen, men i hele Verdensøkonomien og hele Verdenspolitiken.

Endnu er Storindustrien baade i Indien og Kina ganske vist langt fra stor nok til at kunne forsyne hele Befolkningen derovre med Industrivarer, den er ikke omfattende nok til at kunne erstatte de indførte europæiske Fabrikater med kinesisk eller indisk Arbejde. Men paa enkelte vigtige Omraader er det dog lykkedes i temmelig stor Udstrækning at naa dertil, særlig med Hensyn til de grove, billige Bomuldsvarer, hvoraf Østens Forbrug er enormt stort; men der er ogsaa bygget mægtige Fabrikker i Østen for Tilvirkning af Cigaretter, Maskiner og Brugsgenstande af forskellig Art, store Skibsværfter og Jernværker.

I industriel Henseende har Verdenskrigen betydet ikke mindre end en Revolution for Østen, den afgørende Revolution, den, der besegler Europas tabte Overherredømme. Thi medens Europas Ungdom myrdede hinanden, og den øvrige Del af dets Befolkning lavede Krigsmateriel, skabtes der ude i Østen en Atmosfære, hvori den asiatiske Industri kunde gro som i et Drivhus. Det, som ellers vilde taget Generationer, fuldyrdes nu paa nogle faa Aar.

Thi under Krigen forsvandt med eet Slag den overmægtige europæiske Konkurrent, den værste Hindring for den spædt asiatiske Industri Udfoldelse. Europæiske Industrivarer udeblev, og der opstod derfor en formelig Hunger efter Fabrikater af enhver Art, en Hunger, som den bestaaende Industri i Østen aldeles ikke kunde mætte; Efterspørgslen efter Industrivarer kom ikke alene fra Hjemmemarkedet derovre i Japan, Kina og Indien, men der kom ogsaa Ordre fra Australien, Sydhaserne, Sydamerika, ja, endog saa fra Europa, i mange Tilfælde Lande, hvortil Asien aldrig før havde solgt andet end Raastoffer, Næringsmidler og Silke. Japan optraadte loyalt i ikke ringe Udstrækning som Levebrøder af Krigsmateriel til det russiske Czarige.

Heraf opstod en enorm Prisstigning paa alle Varer, og al industriell Virksomhed gav enorme Profitter. Der indtraadte med andre Ord en uørt Gullaschtid, mod hvilken vor egen Gullaschtid var den rene Børneleg.

De hastigt voksende Formuer anbragtes i stor Udstrækning i ny Foretagender eller i Udvidelser af bestaaende. Og selv om en Del af den nyskabte Industri gik i sin Moder igen efter det store Konjunkturomslag i 1920, og selv om Asiaterne atter har maattet afgive en Del af de nyvundne Markeder til Europæerne og Amerikanerne, saa er det tilbagegivne dog tilstrækkeligt til at give Asien en helt anden og langt stærkere Stilling i Verdensøkonomien end før.

Partifælle! Har du spurgt din Nabo og din Arbejdskammerat, om han holder »Føroya Social-Demokrat«? Gør han det ikke, bør du opfordre ham dertil. Benyt ovenstående Bestillingsseddel!

Givið út av socialdemokratiskum feløgum.

Bladstjórni:

M. S. Viðstein (ábyrgdarmaður) og Anton Nielsen (bráfengis).

Prentað i prentsmiðju »Føroya Social-Demokrates, Tórshavn.

Kærlighed tilgiver alt.

(Fortsat.)

Barnet viste slet ingen Frygt, og Flygtningen var altfor optaget af at spise til at lægge videre Mærke til hende. Men da han pludselig saa derhen, opdagede han, at de store forundrede Barneøjne saa paa ham.

— Hvor Du er sulten, sagde hun, Du spiser altfor hurtigt.

Han mumlede en Ed, men gav intet direkte Svar.

— Har Du ikke Lyst til nogen Mælk — og Smør? fortsatte den lille Pige. Det staar deroppe!

Manden tog en Stol og hentede de nævnte Sager ned fra høj Hyld. Saa fortsatte han med sit Maaltid.

— Hm! gryntede han om-

sider, det var en god Idé af Dig. Jeg kunde aldrig have gættet, at det stod deroppe.

Saa tilføjede han for sig selv, som om han pludselig var kommet til at tænke paa noget:

— Hvorfor mon hun har sat enkelte Ting frem og sat de andre bort!

— Hun ventede vel, at Du skulde komme, sagde Barnet, som havde hørt Bemærkningen.

Manden studsede og stirrede paa hende.

— Ventet mig, udbrød han, hvad er det for noget Snak. Og hvorledes kunde hun vide —

Den lille Pige rystede paa Hovedet.

— Jeg ved ikke, svarede hun,

da han standsede. Men jeg ved, at Mor lod det blive staaende med Vilje, saa hun maa have ventet nogen, og jeg antager, at det maa være Dig. Og hun sagde, at hvis nogen kom, skulde jeg ikke være bange, for han vilde ikke gøre mig noget.

— Jeg er ikke sikker paa det, brummede Manden.

Barnet rystede atter paa Hovedet. Hun havde hørt hvad han sagde, men vidste fremdeles ingen Frygt.

— Mor sagde, at Du ikke vilde gøre mig noget, og at Gud vilde beskytte mig. Og jeg ved, at det er sandt. Jeg tror altid, hvad Mor siger, sagde hun ivrig.

Manden rejste sig lidt efter, og da han paany havde kastet et Blik udenfor Huset, begyndte han at se sig om inde. Han

ledte efter to Ting, Penge og passende Klæder til at skifte med.

Den lille Pige iagttog ham med samme uforstyrrede Ro.

— Hvis Du leder efter Penge, saa ligger de der under Lysestagen. Mor lagde dem der til Dig, sagde hun lidt efter.

Manden vendte sig og stirrede paa hende, mere forbavset end nogensinde. Saa løftede han Lysestagen og fandt to Sedler og nogle Mønter. Mekanisk lod han dem falde og gik langtsomt ud ad Døren. Udenfor satte han sig ned paa en Træstub for at tænke sig lidt om.

Noget efter kom Barnet løbende ud til ham, og efter at have staaet en Stund alvorlig og betragtet ham, gik hun nærmere og sagde:

— Jeg synes om Dig. Jeg er

glad over, at Du er kommen. Bliver Du her? Og hun lagde sin lille Haand i hans.

Han gyste og skød hende bort. — Ror mig ikke, Barn, sagde han hæst. Jeg er ikke noget at røre ved for Dig.

— Jeg tænker paa, fortsatte den lille uden om at bryde sig om Afbrydelsen, jeg tænker paa, om min Far ligner Dig? Jeg haaber, at han gør det, for saa vilde jeg holde af ham, naar jeg faar ham at se.

— Kender Du ikke din Fader? spurgte Manden.

— Nej, svarede den lille, men han kommer til os en Dag, siger Mor, og saa skal vi leve lykkeligt sammen. . . det siger Mor. Og hun har lært mig at bede til Gud hver Aften om at sende ham tilbage til os snart.

(Fortsættes.)